

“**N**o sabem el què, però alguna cosa es mou”, explica, davant una copa de whisky, un veterà diputat del grup socialista. “Ara, com abans amb Felipe i com també amb els governs d’Aznar, caldrà tenir confiança en qui hi ha a la Moncloa”, conclou resignat quan, en un clima de confiança, el tema es posa damunt la taula i ha d’admetre que, a diferència del que passa amb la resta de l’agenda política, sobre aquest tema és difícil opinar. Altres, com l’històric socialista basc Txiki Benegas, són més atrevits a l’hora de valorar la situació i consideren que el que està passant és que l’organització armada basca busca, empaitada per la debilitat militar, una sortida a més de cinquanta anys d’activitat.

En tot cas, els elements de judici són, per a la majoria dels polítics i mitjans de comunicació de l’estat, més aviat pocs. De moment, hi ha ben poca cosa clara –i encara menys avenços–, tot i que s’ha estès la sensació que, ja sigui a través de Batasuna –mitjançant el PSE, i atenció amb el paper de Jesús Egiguren, president dels socialistes bascos–, o bé directament amb la direcció d’ETA, el diàleg per buscar una sortida al conflicte basc ja ha començat.

L’oposició, que exerceix el PP, està absolutament enrocada contra el Govern de Zapatero, de manera que, sigui quin sigui el moviment que faci, troba sempre una oposició radical i visceral dels populars. Un cop trencat el pacte antiterrorista que van mantenir socialistes i populars durant la passada legislatura i el començament d’aquesta i que es va concretar en la legalització de Batasuna o l’augment de l’efectivitat del setge policial, ara els canals de comunicació per tractar temes relacionats amb el País Basc són inexistents entre els dos grans partits espanyols.

De fet, el PP fins i tot es dedica a dir públicament que els socialistes donen ales a ETA i que han pactat amb l’organització armada el retorn de l’esquerra abertzale a les institucions. Evidentment, els socialistes contraataquen, com feia el passat dimarts Alfredo Pérez Rubalcaba, assegurant que el que de veritat desitgen el PP i el seu líder, Mariano Rajoy, és que no hi hagi treva i que els atemptats tornin per obtenir rèdits polítics.

Zapatero es tira amb xarxa

Els darrers moviments tàctics i polítics, d’ETA i el conjunt de l’esquerra abertzale i també del Govern espanyol, obren una certa intranquil·litat en el si del Partit Socialista, mostres d’indignació en el PP i incertesa entre la resta de formacions polítiques.

El president espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, rep a la Moncloa el president basc, Juan José Ibarretxe. L’executiu espanyol ha canviat d’estratègia per afrontar el conflicte basc.

L’escenificació del trencament dels mínims consensos en política antiterrorista va arribar en el decurs del darrer debat de política general de l’estat, el

que a Madrid anomenen del “*Estado de la Nación*”, la passada primavera. Els socialistes es van voler blindar davant l’opinió pública amb un cop de mà de

Zapatero. El president espanyol va presentar una proposta de resolució en la qual s'avalava el diàleg amb ETA sempre que aquesta deixés les armes de indefinidament.

La majoria dels dirigents socialistes consultats sostenen que, en aquest context, el PP només intentarà boicotejar qualsevol sortida al conflicte basc. "Si Zapatero resol la situació basca i se'n surt amb l'Estatut català, comprarà govern i tranquil·litat per anys", coincideixen a assenyalar diversos ministres.

La incertesa que envolta aquesta situació crea, però, també certa inquietud dins el PSOE. José Bono, per exemple, està força mosca i no para d'avisar en les seves converses amb la premsa als passadissos del Congrés que no es pot fer res que posi en qüestió la unitat d'Espanya o la "dignitat" de les víctimes.

I és que les víctimes d'ETA són un element important que cal tenir en compte. Aquí la divisió també és absoluta. Amb el nomenament de Gregorio Peces Barba com a alt comissionat del Govern estatal per atendre-les, Zapatero posava en dubte l'Associació de Victimes del Terrorisme (AVT), que havia estat el referent quasi únic per als governs de José María Aznar en aquesta matèria.

L'AVT està més radicalitzada i enfrontada amb el Govern espanyol que mai i el fenomen del terrorisme islàmic, que va aparèixer amb força l'11-M i que ha desembocat en la fundació de noves organitzacions de víctimes, també hi ha tingut molt a veure. El PP no s'amaga de res en el seu intent d'usar-les com a arma llançívola contra l'executiu socialista, tal com es va comprovar de manera ben crua en la manifestació del passat febrer en què fins i tot es va intentar agredir Bono. Les víctimes, doncs, apareixen com un element de pressió clau, igual com tot l'entramat d'associacions de tipus espanyolista que es van crear al País Basc a final dels anys noranta i durant la legislatura de la majoria absoluta i absolutista d'Aznar.

Als actes del Fòrum d'Ermua, com la darrera concentració espanyolista que va protagonitzar a Madrid a principi del passat novembre, ja no hi apareixen dirigents socialistes, i els populars els monopolitzen. Tampoc no hi van in-

Manifestació contra el terrorisme d'ETA i en contra d'un procés de negociació, convocada per l'Associació de Victimes del Terrorisme i amb el suport del PP, a Madrid. Aquesta associació està més radicalitzada que mai i enfrontada al Govern espanyol.

tel·lectuals. Gent com Agustín Ibarrola, Vidal de Nicolás o Carlos Totorica no hi van aparèixer i van deixar l'escena a personatges com Gustavo Bueno, Francisco Caja o Jon Juaristi. Els socialistes ni hi són ni se'ls espera.

Un altre front d'importància vital estratègica és el de les presons. A l'estat hi ha uns 600 reclusos d'ETA. El Govern del PSOE va situar al capdavant d'aquesta àrea, com a directora general, Mercedes Gallizo, que prové de Nova Esquerra, l'escissió d'IU que va acabar al partit socialista. Gallizo intenta dignificar les condicions de vida dels reclusos i aprofundir en les vies de reinserció dels etarres. De moment, però, no està planejat encara un acostament dels presos al País Basc i Gallizo s'hi nega per activa i per passiva. Aquest és sens dubte un triomf que els socialistes es guarden i que usaran com a element de negociació depenent dels esdeveniments perquè entenen que no és una qüestió política. Gallizo és conscient que el col·lectiu de presos està unit, negocia en bloc i segueix les directrius de l'organització política de la banda. En

el desbloqueig de la situació basca, el PNB tindrà, com no podia ser d'altra manera, un paper important. Els nacionalistes bascos, que han quedat en una situació molt menys còmoda des de les passades eleccions, comencen a perdre de nou la por a arribar a acords amb els governs de Madrid. En aquest sentit, el seu suport a lleis importants –com ara la LOE– o el fet de no haver presentat una esmena a la totalitat contra els pressupostos generals de l'estat per al 2006, tal com havien fet en els darrers anys, hi pot tenir molt a veure.

En qualsevol cas, Zapatero continua tenint confiança cega (la mateixa que al principi de la legislatura) en les possibilitats del seu govern per posar fi ETA d'una vegada, i els seus assessors i col·laboradors més directes, com ara Alfredo Pérez Rubalcaba o María Teresa Fernández de la Vega, no amaguen la fe en l'èxit del procés, tot i que els comunicats de l'organització basca, de moment, no l'acompanyen.

*Ferran Casas
Madrid*